

Spis treści

Wprowadzenie	XIII
Wykaz skrótów	XV
Rozdział I. Podstawowe problemy i pojęcia prawa karnego	1
§ 1. Sens karania za zło	1
§ 2. Podstawowe pojęcia związane z prawem karnym	4
I. Odpowiedzialność karna	4
II. Przepis karny	5
III. Czyn zabroniony	6
IV. Sprawca	8
V. Dobro chronione	10
VI. Pokrzywdzony	12
VII. Przestępstwo	13
VIII. Kary	15
IX. Środki karne	19
X. Środki probacyjne	20
XI. Środki zabezpieczające	21
XII. Przepadek i środki kompensacyjne	22
§ 3. Prawo karne materialne a prawo karne procesowe	23
§ 4. Prawo karne materialne a prawo karne wykonawcze	24
§ 5. Prawo karne a inne rodzaje prawa karania	25
I. Prawo karne skarbowe	26
II. Prawo wykroczeń	28
III. Odpowiedzialność nieletnich za czyny karalne	30
IV. Odpowiedzialność podmiotów zbiorowych za czyny zabronione	32
V. Prawo dyscyplinarne	36
VI. Kary pieniężne w administracji	37
§ 6. Nauki penalne	38
I. Nauka prawa karnego	38
II. Kryminologia	40
III. Wiktymologia	41
IV. Kryminalistyka	42
Rozdział II. Istota prawa karnego	43
§ 7. Definiowanie prawa karnego	43

§ 8. Internacjonalizacja prawa karnego	48
§ 9. Koncepcje prawa karnego	55
§ 10. Funkcje prawa karnego	61
§ 11. Zasady kryminalizacji	63
§ 12. Źródła prawa karnego	66
I. Konstytucja	66
II. Ustawa	69
III. Prawo międzynarodowe	72
IV. Prawo unijne	73
V. Formalne źródła prawa karnego	74
§ 13. Zasady prawa karnego	75
I. Zasada indywidualnej odpowiedzialności karnej	75
II. Zasada winy	76
III. Zasada pewności prawa karnego (<i>nullum crimen sine lege</i>) ..	80
IV. Zasada określoności kary (<i>nulla poena sine lege</i>)	83
Rozdział III. Nauka o ustawie karnej	86
§ 14. Kodeksowe pojęcie ustawy karnej	86
§ 15. Odpowiednie stosowanie Części ogólnej Kodeksu karnego	87
§ 16. Obowiązki ustawy karnej w czasie	88
§ 17. Obowiązki ustawy karnej w miejscu i względem osób	96
§ 18. Mechanizmy egzekucji odpowiedzialności karnej w przypadku konkurencji ustaw karnych	100
Rozdział IV. Wykładnia prawa karnego	106
§ 19. Metody, rodzaje i reguły wykładni karnistycznej	106
§ 20. Wykładnia przepisu prawa karnego	109
§ 21. Koncepcja normy prawnokarnej	111
§ 22. Wykładnia normy a dobro prawne	112
§ 23. Wykładnia normy sankcjonowanej	113
§ 24. Wykładnia normy sankcjonującej (zespołu znamion zakazu)	120
§ 25. Granice treściowe wykładni prawa karnego	124
§ 26. Granice czasowe wykładni prawa karnego	128
Rozdział V. Pojęcie przestępstwa	131
§ 27. Filozofia i dogmatyka przestępstwa	131
§ 28. Pojmowanie przestępstwa w ujęciu historyczno-prawnym	134
§ 29. Pojmowanie przestępstwa w ujęciu komparatystycznym	136
§ 30. Normatywne pojmowanie przestępstwa	136
§ 31. Definiowanie pojęcia przestępstwa	139
§ 32. Struktura przestępstwa	141
§ 33. Formalne i materialne ujęcie przestępstwa	144
§ 34. Przestępstwo jako zbrodnia albo występki	146
§ 35. Klasyfikacje przestępstw	148

Rozdział VI. Czyn zabroniony	151
§ 36. Czyn jako podstawa odpowiedzialności karnej	151
I. Czyn jako obiektywna podstawa odpowiedzialności karnej ..	151
II. Czyn w strukturze przestępstwa	152
III. Czyn jako określone zachowanie człowieka	153
IV. Karnoprawne koncepcje czynu człowieka	154
V. Czyn człowieka jako zachowanie sprzeczne z prawem	157
§ 37. Struktura czynu zabronionego	158
§ 38. Typizacja czynów zabronionych	161
I. Przesłanki typizacji czynów zabronionych	161
II. Zasady typizacji czynów zabronionych	162
III. Sposoby typizacji czynów zabronionych	163
IV. Typy czynów zabronionych	164
1. Typ podstawowy	164
2. Typ kwalifikowany	165
3. Typ uprzywilejowany	165
§ 39. Podmiot typu czynu zabronionego	166
I. Pojęcie podmiotu	166
II. Przestępstwa powszechne	168
III. Przestępstwa indywidualne	169
§ 40. Strona przedmiotowa typu czynu zabronionego	169
I. Istota strony przedmiotowej	169
II. Znamiona czynności wykonawczej	170
III. Znamiona przedmiotu czynności wykonawczej	172
IV. Znamiona okoliczności czynności wykonawczej	173
V. Znamiona skutku	174
§ 41. Strona podmiotowa typu czynu zabronionego	177
I. Istota strony podmiotowej	177
II. Umyślne popełnienie czynu zabronionego	181
III. Nieumyślne popełnienie czynu zabronionego	189
IV. Strona podmiotowa kombinowana	193
V. Motywy i pobudki	194
Rozdział VII. Kwalifikacja karnoprawna czynu zabronionego	196
§ 42. Popełnienie czynu zabronionego	196
§ 43. Formy czynu zabronionego	197
I. Działanie	197
II. Zaniechanie	198
§ 44. Czas i miejsce popełnienia czynu zabronionego	200
I. Czas czynu	200
II. Miejsce czynu	201
§ 45. Redukcja wielości ocen w kwalifikacji czynu zabronionego	202
I. Zasada tożsamości i jedności czynu i przestępstwa	202
II. Czyn ciągły	203
III. Czyn współkarany	204

IV. Zbieg przepisów ustawy	205
V. Zbieg przestępstw	208
VI. Ciąg przestępstw	208
§ 46. Formy stadialne popełnienia czynu zabronionego	210
I. Koncepcja tzw. pochodzenia przestępstwa	210
II. Przygotowanie przestępstwa	211
III. Usiłowanie przestępstwa	213
IV. Czyny żal	217
V. Dokonanie przestępstwa	218
§ 47. Formy zjawiskowe przestępstwa	218
I. Problematyka sprawstwa i współdziałania przestępnego	218
II. Koncepcje karalności za przestępne współdziałanie	220
III. Sprawstwo pojedyncze	221
IV. Współsprawstwo	222
V. Sprawstwo kierownicze	225
VI. Sprawstwo polecające	227
VII. Podżeganie	228
VIII. Pomocnictwo	231
IX. Prowokacja	232
§ 48. Indywidualizacja odpowiedzialności karnej przy współdziałaniu	233
§ 49. Odpowiedzialność za współdziałanie w przestępstwie indywidualnym	234
§ 50. Czyny żal współdziałającego w przestępstwie	236
§ 51. Krzyżowanie się form stadialnych i zjawiskowych	236
Rozdział VIII. Przestępność czynu zabronionego	239
§ 52. Warunki przestępności czynu zabronionego	239
§ 53. Bezprawność czynu zabronionego	241
§ 54. Okoliczności wyłączające bezprawność czynu	245
I. Obrona konieczna	248
II. Stan wyższej konieczności (kontratypowy)	252
III. Eksperyment	258
IV. Zgoda dysponenta dobrem	260
V. Procedura przeszczepowa jako przykład innego dozwolenia	262
§ 55. Kausalne i normatywne przypisanie sprawstwa skutku	264
I. Obiektywne i subiektywne przypisanie sprawstwa	264
II. Metodologia ustalenia relacji kausalnej wystąpienia skutku	268
III. Korekta normatywna wyniku testu <i>conditio sine qua non</i>	271
1. Test warunku właściwego	271
2. Teoria adekwatności	272
3. Teoria relewancji	273
4. Normatywne warunki przypisania skutku	273
4.1. Zasada ogólna	273
4.2. Sprowadzenie skutku zaniechaniem wypełnienia obowiązku gwaranta	276
§ 56. Społeczna szkodliwość czynu	279
§ 57. Zawinięcie sprawcy czynu zabronionego	284

§ 58. Okoliczności wyłączające zawinienie sprawcy	287
I. Błąd	287
1. Istota błędu w działaniu sprawcy	287
2. Błąd co do znamienia typu czynu zabronionego	289
3. Błąd co do oceny prawnej w konstrukcji czynu zabronionego	296
4. Błąd co do okoliczności wyłączającej odpowiedzialność karną	299
II. Stan wyższej konieczności (ekskulpacyjny)	301
III. Niepoczytalność	302
1. Istota niepoczytalności	302
2. Poczytalność ograniczona	304
3. Wprowadzenie się w stan odurzenia/upojenia alkoholowego	304
IV. Rozkaz	306
V. Problematyka stanu szczególnego wzburzenia	307
Rozdział IX. Środki reakcji karnoprawnej na przestępstwo	309
§ 59. Polityka karna (karania)	310
§ 60. System środków reakcji karnoprawnej	312
§ 61. Katalog kar	314
§ 62. System ustawowych sankcji karnych	316
§ 63. Sankcja zamienna	319
§ 64. Grzywna	320
I. Wiadomości ogólne	320
II. Grzywna orzekana w stawkach dziennych	323
III. Grzywna kumulatywna	327
§ 65. Kara ograniczenia wolności	328
§ 66. Kara pozbawienia wolności	334
§ 67. Kara mieszana (pozbawienia i ograniczenia wolności)	338
§ 68. Kary wyjątkowe	339
I. Kara 25 lat pozbawienia wolności	339
II. Kara dożywotniego pozbawienia wolności	341
§ 69. Kara nadzwyczajnie zaostrzona albo złagodzona	343
§ 70. Środki karne	344
I. Wiadomości ogólne	344
II. Pozbawienie praw publicznych	346
III. Zakaz zajmowania określonego stanowiska lub wykonywania określonego zawodu	346
IV. Zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub z opieką nad nimi	347
V. Zakaz prowadzenia określonej działalności gospodarczej	347
VI. Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu	348

VII. Zakaz wstępu na imprezę masową	349
VIII. Zakaz wstępu do ośrodków gier i uczestnictwa w grach hazardowych	350
IX. Nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	350
X. Zakaz prowadzenia pojazdów	351
XI. Świadczenie pieniężne	352
XII. Podanie wyroku do publicznej wiadomości	352
XIII. Zawiadomienie sądu rodzinnego	353
§ 71. Przepadek	353
I. Wiadomości ogólne	353
II. Przepadek przedmiotów pochodzących bezpośrednio z przestępstwa	354
III. Przepadek przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa	355
IV. Przepadek przedmiotów nielegalnych	355
V. Przepadek przedsiębiorstwa	356
VI. Przepadek korzyści z przestępstwa albo jej równowartości ..	356
§ 72. Środki kompensacyjne	357
I. Wiadomości ogólne	357
II. Obowiązek naprawienia szkody	358
III. Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę	359
IV. Nawiązka na rzecz pokrzywdzonego	359
V. Nawiązka na rzecz pokrzywdzonych	360
VI. Nawiązka na rzecz ochrony środowiska	360
Rozdział X. Środki probacyjne	361
§ 73. Wiadomości ogólne	362
§ 74. Warunkowe umorzenie postępowania karnego	364
§ 75. Warunkowe zawieszenie wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności	368
I. Wstęp	368
II. Ogólne warunkowe zawieszenie	369
III. Szczególne warunkowe zawieszenie	370
IV. Dolegliwości probacyjne	371
V. Zarządzenie wykonania zawieszony kary	372
VI. Probacyjna zmiana kary pozbawienia wolności	373
§ 76. Warunkowe przedterminowe zwolnienie z wykonywanej kary pozbawienia wolności	375
I. Wstęp	375
II. Warunkowe przedterminowe zwolnienie z wykonywanej kary terminowego pozbawienia wolności	376
III. Warunkowe przedterminowe zwolnienie z wykonywanej kary 25 lat pozbawienia wolności	378
IV. Warunkowe przedterminowe zwolnienie z wykonywanej kary dożywotniego pozbawienia wolności	378

§ 77. Przedterminowe zwolnienie z wykonywanej kary lub środka karnego	379
I. Wstęp	379
II. Przedterminowe zwolnienie z wykonywanej kary ograniczenia wolności	379
III. Przedterminowe zwolnienie z wykonywanego środka karnego	380
Rozdział XI. Kształtowanie reakcji karnoprawnej na przestępstwo ...	382
§ 78. Wstęp	383
§ 79. Kodeksowa filozofia karania a praktyka wymiaru sprawiedliwości	384
§ 80. Zasady i dyrektywy wymiaru kary i środków karnych	385
I. Pojęcie zasad i dyrektyw wymiaru kary i środków karnych ..	385
II. Zasady ogólne wymiaru kary	387
1. Zasada swobodnego uznania sądu	387
2. Zasada wymierzenia jednej kary za jedno przestępstwo ...	388
3. Zasada jednolitych dyrektyw kształtowania reakcji karnoprawnej	389
4. Zasada karania humanitarnego	389
5. Zasada indywidualizacji karania	389
6. Zasada relewantności podstawy różnicowania sytuacji obywateli	390
7. Zasada proporcjonalnego ograniczenia konstytucyjnych praw i wolności człowieka i obywatela	390
8. Zasada limitująca winy	391
III. Dyrektywy wymiaru kary	392
1. Dyrektywa stopnia społecznej szkodliwości czynu	392
2. Dyrektywa prewencji indywidualnej	392
3. Dyrektywa prewencji ogólnej	393
4. Dyrektywa zadośćuczynienia pokrzywdzonemu	394
5. Dyrektywy szczegółowe wymiaru kary	394
IV. Dyrektywa prymatu kar wolnościowych	395
V. Wymiar kary nieletnim i młodocianym	396
§ 81. Obostrzenie wymiaru kary a typ kwalifikowany	397
§ 82. Nadzwyczajne zaostrezenie karania	397
I. Wstęp	397
II. Powrotność do przestępstwa	398
III. Recydywa ogólna	398
IV. Recydywa specjalna podstawowa	399
V. Recydywa specjalna wielokrotna	400
VI. Przestępcze stałe źródło dochodu	401
VII. Działanie w zorganizowanej grupie przestępczej	401
VIII. Przestępstwo o charakterze terrorystycznym	402
IX. Występek o charakterze chuligańskim	402
§ 83. Nadzwyczajne złagodzenie kary	402
I. Wstęp	402

II. Podstawy i rodzaje nadzwyczajnego złagodzenia kary	403
III. Sposoby nadzwyczajnego złagodzenia kary	405
IV. Wypadek mniejszej wagi	406
§ 84. Zbieg podstaw nadzwyczajnego obostrzenia i złagodzenia karania	407
§ 85. Karalność zbiegu przestępstw	407
I. Wstęp	407
II. Kara łączna	408
III. Karalność ciągu przestępstw	413
§ 86. Darowanie ukarania	414
I. Wstęp	414
II. Umorzenie bezwzględne	415
1. Umorzenie z art. 17 KPK	415
2. Umorzenie absorpcyjne	415
3. Umorzenie restytucyjne	415
III. Niepodleganie karze	416
IV. Odstąpienie od wymierzenia kary	417
V. Przedawnienie	419
1. Wiadomości ogólne	419
2. Przedawnienie karalności przestępstwa	420
3. Przedawnienie wykonania kary	422
4. Wyłączenie przedawnienia	423
VI. Zatarcie skazania	423
VII. Amnestia	425
VIII. Abolicja	425
IX. Akt łaski	426
Rozdział XII. Środki zabezpieczające	427
§ 87. Istota środków zabezpieczających	427
§ 88. Kodeksowe środki zabezpieczające	430
I. Rodzaje kodeksowych środków zabezpieczających	430
II. Zasady orzekania środków zabezpieczających	431
III. Wyjątkowość postpenalnych środków zabezpieczających	435
Indeks rzeczowy	443